

## Un'kaan wáyweel akà Akòlinto Nsemà

Un'kaan wáyweel akà baar a Ebelyo, Pól wa kàsòn umpal kádiimà un'kaan kàsòn nde kusà. Wa Tito kàsyen. Un'kaan wáyweel awà, nde kàkàb abà: Semà kab làtàtwèb tii lànsambwaar, ma màtèenà ntòn un'tuüb a Pól mpa kàkal balàbal anà baar mpa bàkwèn isal ande u Kòlinto. Semà kab lànaan tii làwà ma màtèenà kiin a ndaa ayà kàkal Pól ayà. Ma itèenà naa: ndaa an'kab amà bàyilà kà Ikööh a Angèlèki, u Masedwan anà akà Azi Minöör ntòn Ikööh akyà u Yelusàlem. Semà kab làkwem tii làkwem anjitar, ma màtèenà ntòn nkyeen a Pól u bul a Kòlinto ntòn muswan isal a Nzam kàkyer nde. Mfun a un'kaan wáyweel awà yà ntòn muduub un'lwaan a ndäab a ndäab: ndaa ayàyalaañ, ndaa ayà apanà, ndaa ayà iyàya. Ba ya bàyàman unsà ngyeel kàpè nde ilää. Un'kaan awà nde kàmay unsà làkyàñ anà mulòm akà baar a Kòlinto muman un'sak unsà kab a ngway a Nzam, unsà ukwèn anà un'tuüb anà nde.

### *Mbör*

<sup>1</sup> Pól, ntööm a Klisto Yesu unsà ukwèn a Nzam, anà un'ton Tumàte, akà Ikööh a Nzam akyà u

Kolinto, anà akà anjin'kyeel banswà abà u Akayi wanswà.

<sup>2</sup> Wey Taaràbi Nzam anà Mwol Yesu Klisto bálape kab a ngway anà duu.

### *Pól kan'fuur an'toon akà Nzam*

<sup>3</sup> Nsaak ikál akà Nzam, Taar a Mwol abi Yesu Klisto, Taa a nsyääm anà Nzam a ndeel yanswà,

<sup>4</sup> nde afàleel bi unsà mpay abi yanswà, nton mukipà ngwal mulèel baar abà u mpay mböon, u mbwo a ndeel ayà ifàwal bi ñakwo akà Nzam.

<sup>5</sup> Nton, asànaa ifàman bi mpay mböon amu Klisto, abun sye u mbwo a Klisto, ndeel abi yà mböon.

<sup>6</sup> Isàkal naa bi ibà uboo a mpay mböon, yà nton ndeel abe anà ngweel a möö abe. Isàkal naa bi ibà anàleel, yà nton naa be sye làwel ndeel nton be làkwe mukan mpem anà mukuüna, ifà imwey a mpay ifàman bi.

<sup>7</sup> Abun, bi ibye anà làkyän a ngwal akà be, nton bi ikyayöb naa làmanà be mpay mbwo mwey anà bi, be sye làwalà ndeel mbwo mwey anà bi.

<sup>8</sup> Atön, nton bi ikwen naa be làyöb naa mpay anàdiir nà bi kàbweey ayà kà Azi: ya yàku kir, yanàlyan ngwal abi ukwel, lalan ilwom ya làkyän mufàkal anà möö.

<sup>9</sup> Bi kàmen amu bi ñakwo naa bàmitsüül mbar a ukwà. Nton bi iköon afàsà làkyän amu bi ñakwo, wee amu Nzam afàwiyy akü.

<sup>10</sup> Nde mbuur kàduum bi kukwà abà anà akyer afàsidiuum. Bi kan'sà làkyàn amu nde: nde bi akyer afàsidiuum.

<sup>11</sup> Bɛ sye làkyàbilà mwo u mbwo a ngyamàkà abɛ ntɔn bi. Abun, kab a ngway alisawal bi u mbwo a ngyamàkà a baar mbɔɔn, làsàbulà, ntɔn bàmɔɔn, an'tɔɔn ntɔn bi.

<sup>12</sup> Ntɔn, ngaal abi yimbal a an'kyàn abi aki: u meen, sin sin akà bɛ, bi kàkal unsà ndandaa anà unsà un'kyeɛl a Nzam, kà nà an'yeerà a imbuur anki, wɛɛ u mbwo a kab a ngway a Nzam.

<sup>13</sup> Kyakin, bi indiir asin bɛ ifàlasoön anki, nà indiir làfàtan bɛ anà làyɔb bɛ. Wɛɛ mɛ an'sà làkyàn naa bɛ làsàyɔb anàkwo,

<sup>14</sup> ntɔn bɛ làyɔb ndam: bi ibà ngaal abɛ, asànaa làbà bɛ yà bi kilà a Mwol Yesu.

<sup>15</sup> Unsà kam alan, mɛ kàkwen mutàlyan akà bɛ ntɔn mukàlawɛɛl kab a ngway làyweel,

<sup>16</sup> anà, fà apà bɛ, mɛ in'kyen Masɛdwan, anà fà Masɛdwan mufyefurà akà bɛ, ntɔn muwal akà bɛ indiir in'yàkal mɛ abyà mfun mukyà Yuday.

<sup>17</sup> Umpal kàsi mɛ un'yɔɔn awà, nkye mɛ kàkyer upool? Itàkal naa nkye nswaal amɛ yà yimbuur, ntɔn ya ikàl umbalà mwey « inye » anà « ɲaa »?

<sup>18</sup> Nzam awà làä, wà mbal: Ndaa itɛɛnà bi a bɛ kà yumbalà mwey « inye » anà « ɲaa » anki.

<sup>19</sup> Ntɔn Mwan a Nzam, Klistɔ Yesu awà kàlakyaän bi, Silàvɛ, Tumàtɛ anà mɛ, kàkal anki « inye » anà « ɲaa », wɛɛ amu nde yà « inye » mpɛl.

<sup>20</sup> Abun, ilää a Nzam byanswà, byàmɛn « inye »

a bya amu nde. Kyakin mbwo ande sye bi ifàten naa « yabwey » akà Nzam ntòn làkoo ande.

<sup>21</sup> Wée, mbuur afàpà bi anà be ngwal amu Klisto anà kisi an'koo, wà Nzam,

<sup>22</sup> nde mbuur kibèerá inyem ande sye anà kàbiil Dweelà u mpem abi asànaa mboöl a indiir anàbwan abyà iyàya.

<sup>23</sup> Akà mē, mē an'wal Nzam mbal udu a mōō amē: ntòn mukàlatii waa mē mpa kàyàfurà u Kolinto.

<sup>24</sup> Kà ntòn muyaal làkwikilà abe anki, wée bi ibà mbaay ntòn un'sak abe, ntòn làkwikilà waa be lan'tsim.

## 2

<sup>1</sup> Ntòn, akà mē, mē an'tsulà abà: Mē in'yàfurà anki akà be unsà ngyeb.

<sup>2</sup> Isàkal naa mē amàlasà u ngyeb, nà afàsampà un'sak? Nkye kà mbuur awà kàpē mē ngyeb anki?

<sup>3</sup> Akin isin a ndaa a un'kaan amē, mutiin naa u ngyeel amē, mē in'kōōn aman ngyeb akà baar bàlan'pà un'sak. Ndandaa, mē an'kyey, ntòn be, naa un'sak amē wà wàbe banswà sye.

<sup>4</sup> Abun, uboo a mpay anàdiir, anà u mpem a ngyeb anà nsaaj mbōōn, mē kàlasōōn kà ntòn mukàlapà ngyeb anki, wē ntòn be làyōb naa ukwen nà mē in'we abà ntòn be.

### *Ndwääl a nkul a mbuur kan'kyer ube*

<sup>5</sup> Isàkal naa mbuur kàkàl isin a ngyeb, nde kà mē usi anki u ngyeb, wée be banswà, taaj lumwey ndam, mukōōn asweey.

<sup>6</sup> Ntɔn mbuur atub awà, ubwan pel làkàl là baar mbɔɔn,

<sup>7</sup> lalan, apanà, lun'dwääl nkul anà lun'pe ngwal, manà nde ubilà u ngyeb anàdiir.

<sup>8</sup> Kyakin sye me amàlalom, muswan ukwen abe akà ande,

<sup>9</sup> ntɔn, kàlasöön me sye, me kàkwen mukàlasi naa nkye unkyeey abe unsà indiir byanswà wàṇàkwo.

<sup>10</sup> Mbuur lan'dwääl be nkul, mbuur in'dwääl me sye nkul! Isàkal naa me kàdwääl nkul, ikàl sye naa me kàkàl anà ipòl mukyer abun, me kàkyer ntɔn be, kusà a Klistɔ,

<sup>11</sup> ntɔn Satanà mukɔɔn akikur, ntɔn bi ikyàyòb an'kyän ande.

### *Nkyeer a Pɔl u Tɔlowas*

<sup>12</sup> Utaan kàkolà me Tɔlowas ntɔn mukyään Làsan Anàbwan là Klistɔ, itàkal naa Mwol kan'duub mbwo a kolàkol,

<sup>13</sup> mpem amè yàkàl anki a duu, ntɔn me un'tɔn amè Titɔ kun'men anki. Abun laa kàsawey me, waa kàkyen Masedwan.

<sup>14</sup> Wey an'tɔɔn màkàl akà Nzam afisyen taan lanswà unsà ibòṇ ande u mbwo a Klistɔ anà u mbwo abi, afàtsul may a usɔṇ a ngyöòb ande u mper yanswà.

<sup>15</sup> Ntɔn bi ibà ntɔn Nzam, usɔṇ anàbwan a Klistɔ, ntɔn baar bafàwà möö anà ntɔn baar bafàdiimà,

<sup>16</sup> ntɔn bamwey usɔŋ a ukwà bàfàsyen kukwà, ntɔn bumwey, usɔŋ a mɔɔ bàfàsyen u mɔɔ. Abun, nà kan'kwo unsà isal atub aki?

<sup>17</sup> Abun, bi kiba anki asanaa baar bumwey bàfàyalà ndaa a Nzam, wɛɛ unsà ndandaa, kikɔb a Nzam, kusa a Nzam, unsà Klistɔ waa bi iyäämä.

### 3

#### *Nkwà akün*

<sup>1</sup> Nkye bi ifàsɛmà muswɛɛŋ bi ŋakwo? Itàkal naa nkye bi iwe anà mfun, asànaa bumwey, yà in'kaan muswɛɛŋ ntɔn bɛ, itàkal myàfà akà bɛ?

<sup>2</sup> Wɛɛ bɛ làbà un'kaan abi, bàsɔn uboo a mpem abi, awà bàyɔb anà bàtāŋ baar banswà.

<sup>3</sup> Inye, yà ndandaa naa bɛ làbà un'kaan a Klistɔ bàsɔn ntɔn isal abi, bàsɔn anki anà tiin, wɛɛ anà Dweelà a Nzam a mɔɔ, kudu a mesà a nkɔŋ anki, wɛɛ udu a mesà a in'twan, udu a mpem.

<sup>4</sup> Lalà kam iwà bi alà kusa a Nzam u mbwo a Klistɔ.

<sup>5</sup> Bi ikyey anki uyɔl naa bi ŋakwo kan'kwo mukyer undiir mwɛy u ngwal abi ŋakwo, wɛɛ ngwal abi yan'fà akà Nzam.

<sup>6</sup> Nde sye mbuur kibuul bàŋàkwo mukal asyääł a Nkwà akün, kà ntɔn un'kaan anki, wɛɛ ntɔn Dweelà, ntɔn un'kaan akyer afàdwa, wɛɛ Dweelà afàpà mɔɔ.

<sup>7</sup> Kyekà, isàkal naa isal a ukwà, bàsɔn a ngɔk udu a in'kul kyàpɛ làkoo, abun baar a Isalɛl bàkwe anki musyebà mbɔɔn ntabwey a Mɔsɛ

nton làkoo làkàl u ntabwey ande, làkoo mpa làlām.

<sup>8</sup> Nton nkye isal a Dweelà mpa ikal kya anà làkoo anàsöönà?

<sup>9</sup> Isàkal naa isal ifàpà ntaanàmbar kyàkal anà làkoo, nton nkye isal a balàbal mpa iwal kya làkoo anàsöönà?

<sup>10</sup> Abun, undiir kàkal anà làkoo kàwel anki làkoo, nton làkoo anàbà lànàsöönà.

<sup>11</sup> Nton, isàkal naa undiir mpa afàlam kàpe làkoo, aben undiir afàlam mpa upà wa làkoo anàsöönà?

<sup>12</sup> Nton bi ibye anà làkyän atub alà, waa bi iwe anà làkyän a mböön.

<sup>13</sup> Bi ikyer anki asànaa Mose kàfafwee ntabwey ande a ipfey a swaa nton baar a Isàlèl bàköön aman ntsüü a un'nyän mpa afàlam.

<sup>14</sup> Wëë, un'yenà aba kàkal anàbwà làpib, tii nàbawà, kya bàsàtan Nkwà Itaan, làpib alà là kapaa. La nàtàlwomà anki, nton la làsàyaalà amu Klistö.

<sup>15</sup> Inye, tii nàbawà, taan lanswà bàfàtan ba Mose, làpib là u mpem aba.

<sup>16</sup> Wëë mbuul a mpem akà Mwol mpel ifàlwom làpib.

<sup>17</sup> Nton Mwol wà Dweelà, ikal awà Dweelà a Mwol, ikal ayà nsaay.

<sup>18</sup> Bi banswà, baar ibye anà ntabwey anàlwom làpib, bi iwàmumëy làkoo a Mwol, bi ibà anàsöömà unsà isii nsil aki, anà làkoo lànàsöön

kolàkol taan lanswà u mbwo a Mwol, awà Dweelà.

## 4

### *Un'naan a Dweelà anà an'buun*

<sup>1</sup> Nton sye, u mbwo a nsyaäm, bi ban'kaar isal aki bi ikwamà anki.

<sup>2</sup> Wée bi kan'ton an'yee a nswen, bi, bi ifàsyääl anki impeenà anà bi ifàbubünà anki Ndaa a Nzam, wée mumëey ndandaa ubwanàbwan, waa bi ifàswëen bi ñakwo u nsyeebà a mbuur wanswà kusà a Nzam.

<sup>3</sup> Isakal naa apà Làsan Anàbwan abi lànàfwe, la lànàfwe nton baar bàfadiimà,

<sup>4</sup> nton baar bàkōñ lakwikilà, waa nzam a meen mà kàsi làpib unsà un'yenà nton baar bàkōñ aman kyëey a Làsan Anàbwan alà lakoo a Klistò, awà imeey a Nzam.

<sup>5</sup> Nton, kà bi ñakwo anki bi ifàkyään, wée bi ifàkyään naa Yesu Klistò wà Mwol anà bi ñakwo ibà asyäl abe nton Yesu.

<sup>6</sup> Nton Nzam awà kàten naa: « Pèelà làsànyän uboo a làpib! », wà Nde ñakwo kànyän u mpem abi, nton ngyöb a lakoo ande ipe kyëey u ntabwey a Klistò.

<sup>7</sup> Wée, un'naan awà, bi wa ifàsyen unsà an'buun, nton ngwal anàsöönà ayi ikal yà Nzam, wée kà yà bi anki.

<sup>8</sup> Bi ibà anàkúùná mper yanswà, wée bi kibà anàbwanà anki, unsà lingyoomà, wée bi ilwom anki lakyàn,

<sup>9</sup> bakyer afillab, wée bàfikaar anki, bàkyer afidub, wée bàfimaay anki,

<sup>10</sup> taan lanswà ndür abi ye anà nkweel a Yesu nton naa mǝǝ ande ukal sye wànàmenà u ndür abi.

<sup>11</sup> Kyakin, taan lanswà, bi anamǝǝ, bàkiyalà kukwà nton Yesu, nton mǝǝ a Yesu sye umenà u ndür abi yukwà.

<sup>12</sup> Abun, ukwà bàmukyer isal amu bi, wée mǝǝ amu bɛ.

<sup>13</sup> Kyekà, asànaa ibà bi anà Dweelà mwɛy la, dweelà a làkwikilà, abun bàsǝn naa: « Mɛ kàsi làkwikilà, kyakin kàyàm mɛ », bi sye, bi kan'sà làkwikilà, kyakin waa bi iyaäma.

<sup>14</sup> Nton bi ikyàyob, mbuur kàwiiy Mwol Yesu, nde sye akyer afàsiwiiy anà Yesu, waa usisà anà bɛ tsutsu'apà nde.

<sup>15</sup> Nton indiir abi byanswà byàyi nton bɛ, nton kab a ngway làbɛy, waa làsweey an'toon a baar mboon nton làkoo a Nzam.

### *Mǝǝ unsà làkwikilà*

<sup>16</sup> Kyakin, bi iyon anki, itàkal naa amu bi, imbuur a nsà kyàmütay ikye ikye, imbuur a boo ifabulà kyakün ilà'a ilà.

<sup>17</sup> Nton, mpay mboon imanà bi yi, yikaay anà yàlyan, kusa a làkoo a kolàkol là mbul a in'tye kilöönà mpay mboon ayi.

<sup>18</sup> Abun, isin a an'kyän abi kà kyà unsà indiir byàfàmenà anki, wée unsà indiir mpa bàfàman. Indiir bàfàman byàfàlam anki, wée undiir mpa bàfàman byàfàlam mbul a in'tye.

## 5

<sup>1</sup> Bi ikyà'yob ubwanàbwan, isàkal naa ndwà abi u mēen yà nten yan'kwà, bi iwe anà ndwà, ntōōn a Nzam, ndwà a mbul a in'tye, u du, mpa bàtōn kan'kōō a mbuur.

<sup>2</sup> Abun sye bi ibà mufuur koo, unsà ngyal anàdiir mubwaar, udu a yumwey, ndwà abi yà du,

<sup>3</sup> yubwan naa bimen bānābwaar, kà bānsāpōl anki.

<sup>4</sup> Ntōn, bi baar ibà uboo a nten ayi, bi kan'fuur koo, kan'sil a buur. Ntōn bi ikwen anki isōl ipfey, wée ibwāār ipfey udu a kyumwey, ntōn undiir afàkwà, mōō kun'min.

<sup>5</sup> Nzam ŋakwo kilōōn mukal abun, nde kipe Dweelà ande ašānaa mboōl.

<sup>6</sup> Lalan bi ibà anāyōl a lākyaän taan lanswà. Bi ikyà'yob naa utaan ibà bi uboo a ndūr yi, bi ibà u nsà a ndwà abi, ukwel a Mwol,

<sup>7</sup> ntōn bi ifàkyà unsà làkwikilà, kunsà mēey anki.

<sup>8</sup> Ndandaa, bi ibà anāyōl a lākyaän anà bi iyàkwēn mulwomà u ndūr yi, ntōn mukàkal apà Mwol.

<sup>9</sup> Lalan sye bi ikyer ngwal mukun'pà un'sak, itàkal naa bi ibà u ndūr ayi, itàkal naa bi kan'too amu ya.

<sup>10</sup> Ntɔn, bi banswà ikyer asàkàmèná kusa a làbay a nsan a Klistɔ, ntɔn mbuur mbuur uwel kab a indiir kàkyer nde, itàkal amubwan, itàkal amube, utaan kàkal nde u mɔɔ a ndur ande.

*Un'tuüb anà Nzam u mbwo a Klistɔ*

<sup>11</sup> Abà iyòb bi booma a Mwol, bi ifàsyääl mbwo yanswà naa baar bàkyey. Kusa a Nzam, bi ibà anàmèná ubwanàbwan. Mɛ in'sii naa mɛ sye in'wà anàmèná ubwanàbwan unsà an'kyän abɛ.

<sup>12</sup> Apan, bi iyàfàsweɛn anki bi ñakwo akà bɛ, wɛɛ bi ikwen mukàlapà ipol bɛ mukal bàngaal ntɔn bi, ntɔn bɛ làkwe mupà mfuur akà baar bàfàsà ngaal aba unsà indiir ifàmèná u mii, wɛɛ kà byà boo a mpem anki.

<sup>13</sup> Kyakin isàkal naa bi kàkal insil, bi kya kàkal ntɔn Nzam, isàkal naa bi ikàmèná asànaa anun'yená, yà ntɔn bɛ.

<sup>14</sup> Ukwen a Klistɔ bàmikɔr, bi baar ikyeyà naa ndandaa mbuur mwey kàku ntɔn baar banswà, lalan baar banswà bàkyàkwà.

<sup>15</sup> Nde kàku ntɔn baar banswà, ntɔn anamɔɔ bàkɔɔn afàkal anà mɔɔ ntɔn ba ñakwo, wɛɛ ntɔn mbuur awà kàku anà kàwiyà ntɔn ba.

<sup>16</sup> Kyakin, fà apanà bi ifàyòb anki kà mbuur mwey unsà imbuur. Isàkal naa bi kàyòb Klistɔ unsà imbuur, apanà bi ifun'yòb anki abun.

<sup>17</sup> Abun sye, isàkal naa mbuur wà amu Klistɔ, nde kan'bulà ikyeer akuñ. Indiir itaan byan'lyan, le, indiir byanswà byan'bulà byàkuñ.

<sup>18</sup> Indiir byanswà ifàfà akà Nzam, nde mbuur kàfuur un'tuüb abi anà nde u mbwo a Klistò anà kipe isal mufuur un'tuüb.

<sup>19</sup> Ntòn, Nzam kàkàl amu Klistò, kàfuur un'tuüb a mæen anà nde ñakwo, mukoon alab ibii a baar anà musà amu bi ndaa mufuur un'tuüb.

<sup>20</sup> Abun, bi ibà akyeey ntòn Klistò. Ye asànaa Nzam nde ñakwo abeelà u mbwo a bi: Kikòb a Klistò, bi kàmàlaboon, wey be làfuur un'tuüb anà Nzam.

<sup>21</sup> Mbuur mpa kàkyer man'be, Nzam kun'talà buur a man'be abi, ntòn amu nde bi ibulà bàbalàbal kusa a Nzam.

## 6

<sup>1</sup> Ntòn bi ibà abaay ande, bi kàmàlaleel mukoon awal kab a ngway a Nzam a bunàbun.

<sup>2</sup> Ntòn nde an'ten naa:  
« Utaan anàbwan, mæ kàkyer awem,  
kila a ngweel a mōō, mæ kàkyer abay. »  
Le, apanà là taan anàbwan. Le, apanà kyila a ngweel a mōō.

<sup>3</sup> Bi ikwen anki, itàkal kaben, mubōōl mbuur kyà, ntòn bàkōōn apel isal abi.

<sup>4</sup> Wæe akà bi, unsà ya yanswà, bi iswæenà bi ñakwo naa ndandaa bi ibà asyàäl a Nzam  
u mbwo a mukuünà mboon  
amu mpay mboon,  
amu an'kyà,  
amu bōōmà anàdiir,

<sup>5</sup> amu iki,  
amu an'bolokà,

amu lingyoomà,  
amu yöön,  
amu nköön a twaal,  
amu nkiin a isaa,  
<sup>6</sup> u mbwo a pëel,  
u mbwo a ngyööb,  
u mbwo a nkaäh a mpem,  
u mbwo a ubwan,  
u mbwo a Dweelà In'kyeel,  
u mbwo a ukwen a ndandaa,  
<sup>7</sup> u mbwo a ndaa a ndandaa,  
u mbwo a ngwal a Nzam,  
inwään abi byänwään anà byigyeeñ,  
yà mukyer ndaa a balabal u mii a Nzam,  
<sup>8</sup> amu lakoo anà nsaal,  
amu in'tswe anà nsyähà,  
bàfiwal asànaa anjatwee,  
kyekà bi ibà bándandaa,  
<sup>9</sup> bàfiwal asànaa biyob anki,  
kyekà bàkiyob ubwanàbwan,  
bàfiwal asànaa aku,  
kyekà bi ibà anà möö,  
bàfiwal asànaa baar abuntaanàambar,  
kyekà bi kaku anki,  
<sup>10</sup> bàfiwal asànaa anangyeb,  
kyekà taan lanswà bi ibà kun'sak,  
bàfiwal asànaa anàlambwà,  
kyekà bi ifàkyer anjin'naan mböon,  
bàfiwal asànaa bi undiir watey,  
kyekà bi ibye anà indiir byanswà!

<sup>11</sup> Atɔŋ a Kɔlinto, bi kàyām anà bɛ u nsaay yanswà, bi kàladuub mpem abi kòlàkòl.

<sup>12</sup> Bi kàladubà anki mpem abi, wɛɛ bɛ liduüb mpem abɛ.

<sup>13</sup> Apanà sye, mɛ in'tɛn a bɛ asànaa akà baan amɛ, bɛ sye làduub mpem abɛ kòlàkòl!

### *Igyɛɛn akà baar mpa abà Ayudà*

<sup>14</sup> Twon lan'tuüb anà baar bàkɔ̃n làkwikilà, Un'tuüb nà kan'kwo mukàl uboo a balabal ana ube? Un'tuüb nà uboo a pɛɛlà ana lapib?

<sup>15</sup> Nkwà nà ayà uboo a Klistɔ anà Bɛlyar? Isam nà akyà uboo a nàlàkwikilà anà mbuur mpa awà nàlàkwikilà?

<sup>16</sup> Undiir nà wun'tuüb uboo a idwà a Nzam anà bànzam a itek? Ntɔn bi, bi iba idwà a Nzam a mɔ̃ asànaa kàten Nzam nàkwo naa:

« Mɛ in'sàkal anà in'sàlyan uboo a ba, mɛ in'sàkal Nzam a ba, ba bàsàkal un'sɛn amɛ. »

<sup>17</sup> Kyakin,

« Làtoo uboo a baar aban, làkal ukol, twon lan'ba akà undiir mwey wàŋgingyây, waa mɛ in'sàlawal.

<sup>18</sup> Mɛ in'sàkal taa ntɔn bɛ waa bɛ lasàkal baan abaal anà bakaar ntɔn mɛ. »  
Mwol anangwal yanswa.

## 7

<sup>1</sup> Nkween amɛ, ntɔn bi kan'kaar ilää a tub abi, bi ipɔ̃nà bi nàkwo u ngingyây yanswà yà ndur anà yà dweelà. Wey bi imay mubulà anin'kyɛɛl unsà bɔɔmà a Nzam.

*Un'sak a Pɔl*

<sup>2</sup> Lipɛ ikal u mpem abɛ! Bi mbuur ube kàkyer anki, bi mbuur kàtay anki, bi undiir a mbuur kàduum anki.

<sup>3</sup> Kà ntɔn mukàlapɛl anki waa mɛ in'tɛɛnà abwey, ntɔn mɛ ya kàkyàtàtɛn: bɛ làbà u mpem abi unsà ukwà anà u mɔɔ.

<sup>4</sup> Làkyàn amɛ là mbɔɔn amu bɛ, mɛ in'we anà uyɔl mbɔɔn ntɔn bɛ, mɛ in'wà anà yɔl a ndɛɛl, mɛ in'wà unsà un'sak mbɔɔn uboo a mpay abi yanswà.

<sup>5</sup> Kyakin, utaan ban'kolà bi u Masɛdwan, bi kànyàm anki, bi kàbwey a mpay yifà ifà: ngwiy u nsà, bɔɔmà uboo abi.

<sup>6</sup> Wɛɛ Nzam, mbuur afàlɛɛl bànjàlàbɔɔn, ndɛ kàlɛɛl bi u mbwo a ngyeel a Tito,

<sup>7</sup> kà nà u mbwo a ngyeel andɛ mpɛl anki, wɛɛ u mbwo a ngwal kàwɛl ndɛ akà bɛ, ndɛ kàkyer isaam ntɔn ukwen abɛ bà ngwal. Nde kiyàm ngyal abɛ yà ngwal, yà nsaan abɛ, yun'kanà abɛ ntɔn mɛ. Ya yanswà yàfan'pà un'sak anàsɔɔnà.

<sup>8</sup> Inye, isàkal naa un'kaan amɛ kàlapɛ ngyeb, mɛ in'kyɛɛrà anki. Yàlàtàkal naa mɛ in'kyɛɛr, ntɔn mɛ imanà naa un'kaan awà kàlapɛ ngyeb u taan làmwey,

<sup>9</sup> apanà mɛ an'man un'sak, kà ntɔn ngyeb abɛ anki, wɛɛ ntɔn nsɔɔmà kan'bor wa. Ntɔn ngyeb abɛ yàkal unsà ukwen a Nzam. Kyakin, akà bi, bɛ làsaman anki akà ube mwɛy.

<sup>10</sup> Ntɔn, ngyeb unsà ukwen a Nzam ifàbɔr nsɔɔmà ayà ifàsyen u ngweel a mɔɔ anà ifàwey anki ipol akà nkyeer. Wɛɛ ngyeb ntɔn mbààb a mɛɛn mà, ifàbɔr ukwà.

<sup>11</sup> Laler apà undiir kàbɔr ngyeb akà be unsà ukwen a Nzam:  
mukuùna na!  
ndwaàl a ube na!  
ntoòn a ube na!  
bɔɔma na!  
ilaàn na!  
un'kana na!  
ntaanàmbar na! Unsà ndaa ya yanswà be ñakwo làkyàmɛɛy naa be làbà akuun amu ya.

<sup>12</sup> Abun, isàkal naa mɛ kàkyer alasòòn, kà ntɔn mɛɛy anki, itàkal kà ntɔn mbuur kàkyer ube anki, itàkal kà ntɔn mbuur bàmukyer ube anki, wɛɛ ntɔn muswan kusà a be, u mii a Nzam, un'kanà abɛ ntɔn bi.

<sup>13</sup> Awa undiir kilɛɛl.

Bi kà na ndɛɛl anàyen mpel kàwel anki, bi kàsàñ anàsòònà muman un'sak anà Tito ntɔn lun'tool be mpem.

<sup>14</sup> Ntɔn, isàkal naa kusà a nde, mɛ kàsweñ ngaal ntɔn be, be mɛ nswen lan'mɛɛy anki! Wɛɛ, asànaa ifàkyàän bi be ndandaa taan lanswà, lalan ngaal kàsweñ bi ntɔn be kusà a Tito yàmenà naa yà ndandaa,

<sup>15</sup> ukwen ande akà be bàñàsòòn mbɔɔn, sin sin nde usàyɔbà unkyeey abɛ banswà, ntɔn be lun'wel unsà bɔɔmà anà mɛɛr,

<sup>16</sup> Mɛ in'wa unsà un'sak musà làkyàn amɛ amu be.

## 8

*Mbwiiy a indiir nton Iköön a Yuday*

<sup>1</sup> Aton, bi ikwen naa be layöb kab a ngway ala kape Nzam aka Iköön a Masedwan.

<sup>2</sup> Itakal naa ba bakal u mpay mböön, wee un'sak aba kakal mböön, lalan bape ba indiir anäsöönä, itakal naa ba banälambwa anadiir.

<sup>3</sup> Me in'wa mbal: asanaa baän aba, itakal anäsöönä, u mpem aba wanswa,

<sup>4</sup> unsa mböön yanswa, ba bilööm, asanaa kab a ngway, mubila unsa isal mutöm mbaay aka anin'kyeel a Yuday.

<sup>5</sup> Ba bape yanälyan an'kyän abi: ba bapeel ba nakwo, kusa aka Mwol, ungo aka bi, u mbwo a ukwen a Nzam.

<sup>6</sup> Kyakin kaleel bi Tito mumay aka be isal a nkaäb aki, asanaa kasemä nde kya.

<sup>7</sup> Wee, nton be laba anäyöl mböön a indiir byanswa, lakwikila, kab a ndaa, ngyöb ana mbäma ya ifa ifa ana yukwen lawel be aka bi, lakal sye banäyöl a nkaäb ayi.

<sup>8</sup> Me ka nsween anki alapaa: wee aläyäämä me mbäma a baar asin, me amalapa ipöl mumey naa ukwen abe ba ndandaa.

<sup>9</sup> Nton be lakyayöb kab a ngway a Mwol abi Yesu Klisto: nde mbuur kakal nun'naan, nde kabula nälambwa, nton be, nton, u mbwo a lambwa ande, be labula anin'naan.

<sup>10</sup> An'kyän ame nton nkaäb amä: yubwan naa be lasi mukuüna, nton be laba batätweb, ka nton

mukyer mpel anki, wɛɛ sye ntɔn muwal an'kyān mukyer isal a nkaāb aki sɛmà mbul kàlyan.

<sup>11</sup> Wɛɛ apà, làmaay, mukyer wa, abun nswaal abɛ yàṇàbwan̄ ikaḷ balàbal sye mumay unsà ukwen abɛ.

<sup>12</sup> Isàkal naa an'kyān mà ndandaa ubwan̄, Nzam afàkyey kab alá paa, ukɔɔn aler undiir mpa awà paa!

<sup>13</sup> An'kyān abi kà mupfiy anki ntɔn un'sak a baar bumwɛy, wɛɛ ntɔn nsòòn ikòòn akal uboo a bɛ.

<sup>14</sup> Apanà làbà bɛ anà un'naan̄, bɛ lan'kwo mubay baar ban'kɔɔn wa. Ntɔn sye, ila' làsàkɔɔn bɛ wa anà ba bàsàkal anà wa, ba bàsàlabay. Abun, nsòòn isàkal anki uboo a bɛ.

<sup>15</sup> Kyakin bàsòn naa:

« Mbuur kàbwe mbɔɔn kàwɛl anki byàṇàsòòn, mbuur kàbwe ikikye, undiir kàkòòn anki. »

### *Tito anà atɔŋ ande*

<sup>16</sup> Mɛ an'fuur an'tɔɔn akà Nzam awà kan'sà u mpem a Tito un'kana nsil awà amu bi ntɔn bɛ.

<sup>17</sup> Tito kàkyey ndòòm abi, unsà un'kanà wanswà, waa kàkyen mper akà bɛ unsà ukwen ande ṇakwo.

<sup>18</sup> Mbwo mwɛy anà nde, bi ban'tòm un'tɔŋ awà bàfàkan Ikoòŋ byanswà ntɔn isal ande unsà Làsan̄ Anàbwan̄.

<sup>19</sup> Yà sye naa, Ikoòŋ byun'sòòl mukal un'baay abi u nkyeen uboo a nkaāb ayi, isal ifàkyer bi

nton làkoo a Mwol ñakwo anà muswan an'kyän abi màñàbwan.

<sup>20</sup> Bi ikal kigyëñ mutiin an'pel unsà nsyääł a un'kábo a ngim ibá bi anà buur awa.

<sup>21</sup> Nton bi, bi ilenà mukyer ubwan, kusà a Mwol mpel anki, wëë kusà a baar sye.

<sup>22</sup> Mbwo mwey anà ba, bi ban'tòm un'ton abi, awà ifàkyey bi un'kanà ande mbalà mboon, anà kan'fàswan wa anàsöönà, nton nde kan'sà kam akà bë.

<sup>23</sup> Abun, Titò wà mbuur afàtùüb anà mē unsà làkwilá anà un'baay amē unsà isal apà bë. Nton aton bumwey ban'tùüb mbwo anà nde, ba bà antööm a Ikööh, ba bàfàsal nton làkoo a Klistò.

<sup>24</sup> Kusà a Ikööh, làswen naa bë làbye anà ukwen, naa bi kàkal anà ibon muswan ngaal kusà a ba.

## 9

### *Nkääb nton aton*

<sup>1</sup> Mfun yatey naa mē alàsöön nton mbaay akà anjin'kyëł.

<sup>2</sup> Mē in'kyàyoòb an'kyän anàbwan abë, waa mē kàswen ngaal nton bë kusà a baar a Masédwan. Mē kakyaän naa: « Akayi wàñàyoñà fà mbul káyan », anà un'kanà abë kàwiiy nkääb a Ikööh mboon.

<sup>3</sup> Apan, mē amàlatööm aton naa uyol in'we mē abà nton bë bàkoon akal bàbunàbun unsà ndaa ayin, nton bë làkal banàyoñà, asanaa katen mē.

<sup>4</sup> Abun, me in'yàman bɔɔmà, isàkal naa baar a Masédwan ban'yà anà me, anà ba bàmen naa be bānàtàyōṅà anki, naa mpem ifàlasyeel bi ibulà nswen abi, mukɔɔn aten naa yà be.

<sup>5</sup> Abun, me kàmen naa yubwan mulɔm akà atɔṅ abà mufwel akà be kusà a me ntɔn mukōṅà an'kab abe, isal a an'kab lape be ilää'kusà. Kyakin, ma iyàkal mājāyōṅà utaṅ in'yàya me, anà iyāswan naa be lāfāpà unsà un'sak, wɛɛ kumpem un'be anki.

<sup>6</sup> Apan, lāyob naa: mbuur afàkɔn ikikye, afàbwo sye ikikye, mbuur afàkɔn mbɔɔn, afàbwo sye mbɔɔn.

<sup>7</sup> Wey mbuur mbuur upe asànaa kan'tsul mpem ande, kunkyeer anki, itàkal unkaak a ngwal anki, ntɔn Nzam afàkwen mbuur afāpà unsà un'sak.

<sup>8</sup> Nzam we anà ikɔb mukàlayōöl a an'kab a ngway mifà ifà, ntɔn u taṅ lanswà anà unsà ndaa yanswà, be làwel indiir làbà be abyà mfun, anà làfàkal anà indiir aṅàsōōnà ntɔn isal aṅàbwan kyanswà,

<sup>9</sup> asànaa bàsɔn naa:

« Nde kàkyer akab, nde kàpe akà aṅàlambwà, balàbal ande lipepey. »

<sup>10</sup> Kyekà mbuur afāpà nkɔɔn akà un'kōōn anà làmpà adyà, asàlapà sye nkɔɔn, nde asàbuul ya mbɔɔn, anà asāyeel mbeṅ a balàbal abe.

<sup>11</sup> Abun, be làyàkal aṅin'naan ntɔn nkāāb yanswà, nkāāb ifàbɔr an'tɔɔn akà Nzam, u mbwo a bi.

<sup>12</sup> Ntɔn, isal a nkaäb aki kà iyàkal ntɔn mu-may ngyal anjin'kyeel mpel anki, wɛɛ musweey ngyamakà a an'tɔɔn mbɔɔn akà Nzam.

<sup>13</sup> Mpal bàyàman ba ntal a isal aki, ba bàyàsà Nzam làkoo ntɔn unkyeey làswanà bɛ ntɔn Làsan Anàbwan a Klistɔ, anà ntɔn nkaäb abe akà ba anà akà baar banşwà.

<sup>14</sup> U ngyamakà aba ntɔn bɛ, ba bàyàlaswan ukwen aba, ntɔn kab a ngway anàsòòn kàlapɛ Nzam.

<sup>15</sup> An'tɔɔn akà Nzam ntɔn kab ande lifà asin.

## 10

### *Pol anà isal ande*

<sup>1</sup> Mɛ, Pol, mɛ an'lom akà bɛ, unsà làbɔɔn anà ubwan a Klistɔ, - baä mɛ in'fàkal unsà un'kaay u mii abe, wɛɛ wànàtsim mpal in'fàkal mɛ ukwel,

<sup>2</sup> mɛ amàlabɔɔn: twon làman'siinà a ngwal utaan in'yàkal mɛ paa, ntɔn ndaa a ngwal in'kwo mɛ muswan akà baar bàfàsi naa nsyeel a mpem abi yunsà imbuur.

<sup>3</sup> Ndandaa, bi ibà baar, wɛɛ bi ifànwani anki unsà ndür.

<sup>4</sup> Ntɔn an'tà ifànwani bi amà kà mimbuur anki, wɛɛ ngwal ama yan'fà akà Nzam ntɔn mubwiy ika a ngwal. Bi ifàpay an'yweerà an'be,

<sup>5</sup> anà ngwal yanswà ifàmbäär ngyööb a Nzam. Bi ifàkɔr an'kyän manswà ntɔn ma ikyey Klistɔ.

<sup>6</sup> Bi ibànàyòhà mupà ntaanàambar akà unkwem banswà, umpal làsàmey bɛ unkyeey abe wànàkwo.

<sup>7</sup> Laler indiir asànaa ibyà bya. Isàkal naa we anà mbuur akakyeyà uyol naa nde wà Klisto, wey nde uyweer anà uyob naa: bi sye ibà bà Klisto asànaa nde!

<sup>8</sup> Abun, itàkal naa me in'we anà uyol anàsöönà ikye unsà iköb kipe Mwol ntön muton, ka ntön mudwa anki, me nswen in'yàman anki.

<sup>9</sup> Me in'kwen anki mukal anà ifà mupà be boomà unsà in'kaan ame,

<sup>10</sup> ntön, bàfàten naa: « In'kaan ande myàfàkal ngwal anà myàfàpà boomà, wee umpal awà nde paa, nde wàgyöölà, ndaa ande ndon yatey. »

<sup>11</sup> Wee mbuur akateenà abwey, uyob ubwan naa: asànaa ibà bi unsà in'kaan abi ukwel, bi sye iyàkal abun u nsyaäl abi utaan iyàkal bi uboo a be.

<sup>12</sup> Ndandaa, bi ikwe anki musi a baar bumwey abà bàfàswen ba ñakwo. Ba bà insil: ba bàfàwal ba ñakwo asànaa isii musi a ba ñakwo.

<sup>13</sup> Wee akà bi, bi iyàlyan anki isii unsà ngaal ifàswan bi, wee bi, bi iyàsyääl isii a ndel a isal kisyeeel Nzam, mukitwääl sye tii akà be.

<sup>14</sup> Ntön, bi ilyan anki ndel abi, asànaa bi kàyi anki akà be. Ndandaa bi ibà baar atàtwèb bàtöl apa be ana Lasan Anàbwan la Klisto.

<sup>15</sup> Abun, bi ngaal anàsöönà ifàswan anki unsà isal a mbuur asin, wee bi ibye anà làkyän naa làkwikilà abe làsàyel, bi iyàfàyel anàsöönà uboo a be, unsà ndel a isal abi,

<sup>16</sup> mukyään Lasan Anàbwan uboo a itiir abyuk-

wel anà be, mukɔɔn aswan ngaal unsà isal bàkyer u ywan a baar asin.

<sup>17</sup> Apan sye, bàsɔn naa: « Wey mbuur aswanà ngaal, uswen ngaal ande unsà Mwol. »

<sup>18</sup> Abun, kà bàfàkyey mbuur afàswɛɛn nde ɲakwo anki, wɛɛ mbuur awà ufàswɛɛn Mwol.

## 11

### *Pɔl anà antoöm a loor*

<sup>1</sup> Aa! Mɛ amàlabɔɔn mukan mpem ntɔn undiir akamɛnà asànaa kikon amɛ! Ndandaa, làkàn mpem ntɔn mɛ!

<sup>2</sup> Mɛ in'we anà un'kol ntɔn be, un'kol kan'fà akà Nzam, ntɔn mɛ kàlateel ntuün a baal mwey mpɛl, ntɔn mukàlaswan akà Klistɔ asànaa un'kaar mpa anàtàyɔb baal, wàɲàpɔɲà.

<sup>3</sup> Wɛɛ, mɛ in'we anà bɔɔmà muman naa an'kyàn abɛ itäy anà ukwen abɛ ntɔn Klistɔ bàdiimà, asànaa ntäy kàkür nde Eva u mbwo a impenà ande.

<sup>4</sup> Kyakin, be làkyer akyeyà ubwanàbwan naa mbuur mwey uyalakyaän Yesu a nsöön a Nde akwà kàlakyaän bi. Be làfàkyey sye muwal dweelà anà làsan a nsöön a Dweelà anà Làsan Anàbwan làwɛl be akà bi.

<sup>5</sup> Kyekà, mɛ in'sii naa mɛ kin'wà kimbuur anki kusà a antoöm akwà bàfàkyey naa ba bà baar a baar.

<sup>6</sup> Isàkal naa me in'kwo anki unsà tweey, wɛɛ me in'we anà ngyööb. Bi bàkyàlaswan yanswà ubwanàbwan amu indiiir byanswà.

<sup>7</sup> Nkye me kàkyer man'be mutyà me ñakwo ntɔn be lälär, umpal kälakyaän me a ngway Làsan Anjàbwan a Nzam?

<sup>8</sup> Me kàmay un'naan a Ikoöh byumwɛy, muwal làfur akà ba ntɔn musyääł be.

<sup>9</sup> Umpal kàkal me akà be, anà kàkal me anà ngyal a undiir, me kàpe anki buur amɛ kan'kɔɔ a mbuur mwɛy, ntɔn atɔn bàfu Masɛdwan ban'pe undiir wanswà kàkal me awà mfun. Unsà ya yanswà, me kàkal kigyɛɛn mukɔɔn akal buur ntɔn be, me in'yälalà abun ubwanàbwan.

<sup>10</sup> U mbwo a ndandaa a Klistɔ ayà amu me, me an'kyey naa: kà mbuur mwɛy watɛy kan'duum ndaa a làkoo ayi kitiir a Akayi.

<sup>11</sup> Ntɔn nkye? Ntɔn me be kälakwen anki? Nzam akyàyöb!

<sup>12</sup> Abun, me in'yälalà mukyer asànaa in'kakyerà me apanà, ntɔn mudübà mbwo akà baar bälɛnà mbwo mukyey uyɔł naa ba bà asànaa bi!

<sup>13</sup> Ntɔn baar aban bà antööm a loor, baar a isal a loor bänàyee ungo a antööm a Klistɔ.

<sup>14</sup> Wa kundiir a ubem anki: Satanà ñakwo afàyee amu un'kyeey a pɛɛlà.

<sup>15</sup> Abun, kundiir a kolàkol anki ntɔn asyääł ande bàyee uboo a asyääł a balàbal. Ntsüü aba isàkal asànaa isal aba.

*Mpay kàmen Pòl.*

<sup>16</sup> Mɛ an'fàfuur, mbuur twon an'si naa mɛ in'wà ɲukɔŋ. Itakal abwey, làkyey naa mɛ in'kal ɲukɔŋ, ntɔn mɛ sye in'kyey ndam a uyɔl.

<sup>17</sup> Ayà in'kwen mɛ mutɛn, kasànaa ukwen Mwol anki, wɛɛ asànaa ɲukɔŋ, ntɔn ya yà ntɔn muswan ngaal.

<sup>18</sup> Ntɔn bàmbɔɔn bàfàswan ngaal unsà ndaa a imbuur, mɛ sye in'swan ngaal.

<sup>19</sup> Bɛ anjan'yeerà, bɛ làfàkyey baar bàkɔɔn an'yeerà ukɔɔn apeen.

<sup>20</sup> Abun, bɛ làfàkan mpem naa bàlabuul asɔ, bàlamɛɛy ntaan, bàlapfiy, bàlasaal, bàlakàm mbar u ntabwey.

<sup>21</sup> Mɛ in'wà u nswen mutɛn naa: bi kàsweŋ naa bi ibà anagyɔɔl.

Kyekà, mbuur usàkyer kyaäl mutɛn, - mɛ in'tɛn asànaa ɲukɔŋ - mɛ sye in'kyer kyaäl mutɛn.

<sup>22</sup> Nkye ba bà Bɛbelyɔ? Anà mɛ sye. Nkye ba bà Bisàlɛl? Anà mɛ sye. Nkye ba bikyee a Abàlam? Anà mɛ sye.

<sup>23</sup> Nkye ba basyaäl a Klistɔ? Mɛ in'tɛn asànaa ɲukɔŋ, mɛ in'wà anàsɔɔn ba! Ntɔn, mɛ kàmen mpay anàsɔɔnà, mɛ kàbilà bɔlokà mbalà mbɔɔn, mɛ ban'dub anàsɔɔnà mbɔɔn, mbalà mbɔɔn mɛ kàbweey a igɔnsà a ukwà.

<sup>24</sup> Ayudà ban'kàm iki an'kwem an'tär anjivà mbalà tyeen,

<sup>25</sup> an'füm mbalà tär, in'kul mbalà mwɛy, mɛ kàminà kan'dà mbalà tär, mɛ kàkyer mwäähà

mwey anà mpib mwey uboo a ngyal.

<sup>26</sup> Mbalà mböön me kàkàl u nkyeen kin'kol, me kàbweey a igönsà mböön: igönsà a ngyal, igönsà a baar abe, igönsà a aton a itoo ame, igönsà a baar mpa abà Ayudà, igönsà uboo a an'bul, igönsà u nsye a ipol, igönsà udu a ngyal anà igönsà uboo a aton a loor,

<sup>27</sup> amu yöön anà mpay mböön, mbalà mböön uköön twaal, amu ngyal anà mfyäa, mbalà mböön amu nkin a isaa, amu mpye anà lãmbwà.

<sup>28</sup> Uköön aler indiir byumwey, buur ame bilä a iläbà nkyeer nton iköön byanswà.

<sup>29</sup> Nà awe anà gyöölä, waa me in'köön gyöölä? Nà kan'bwà u man'be, waa me in'köön akyeer?

<sup>30</sup> Isàkal naa me in'swan ngaal, me ngaal in'swan unsà gyöölä ame.

<sup>31</sup> Nzam, Taar a Mwol Yesu, awanasaak nton mbul a in'tye, akyayob naa me loor in'taa anki.

<sup>32</sup> Mpal kàkàl me u Damas, kuvernör kàkàl un'kyeey a mfum Arëtas kàsi aseey u minambwo a bul nton mukan'kor.

<sup>33</sup> Wëë, u mbwo a mun a nel a ibäa a läpan, laa ban'tyeey ba uboo a un'ter, waa me kàsorä kan'köö ande.

## 12

### *Iman mii a Pol*

<sup>1</sup> Nkye yubwan muswan ngaal? Naa, ndöñ yatey! Wëë apanà, wey me in'ten nton ndaa kan'swen Mwol u imanmii anà u imeey.

<sup>2</sup> Mɛ in'yob mbuur mwɛy amu Klistɔ awà, yan'lyan mbul kwem aninà, bun'syeen tii u du làtār, nkye yàkāl amu ndūr ande? mɛ in'yob anki, nkye yàkāl u nsà a ndūr ande? mɛ in'yob anki, Nzam ayob ya.

<sup>3</sup> Ndandaa, mɛ in'yob naa mbuur awà, - nkye yàkāl amu ndūr ande? nkye yàkāl anki amu ndūr ande? mɛ in'yob anki, Nzam ayob ya, -

<sup>4</sup> bun'syen tii u paladiso, waa kàwem ndaa mpa bàfàbuul, ndaa mpa bàpɛ mbuur mbwo muywel ya.

<sup>5</sup> Ntɔn mbuur atub awunà mɛ in'swan ngaal, wɛɛ ntɔn mɛ, mɛ ngaal amɛ in'yàswan nà unsà gyɔ̀l̀l̀a amɛ.

<sup>6</sup> Yalàkal naa mɛ in'kwen muswan ngaal, mɛ kalàkal anki nukɔn, ntɔn mɛ kalàtɛn ndandaa. Wɛɛ mɛ an'tɔn mukyer abun, ntɔn mukɔɔn aman amu mɛ an'kyān anàsöön amà bàfàman ba itàkal bàfàwem ba akà mɛ.

<sup>7</sup> Apan sye, ntɔn mɛ in'kōön ayɔl a uyɔl ntɔn kàwel mɛ imeey kyan'söön ubwan, ban'si itoor u ndūr, asànaa un'kyeey a Satanà bàsööl mukan'dub anà mukan'dubà mbwo mukyey uyɔl.

<sup>8</sup> Mɛ kàbōön Mwol mbalà tār ntɔn mukan'lwom itoor aki.

<sup>9</sup> Wɛɛ nde kan'fuur naa: « Kab a ngway amɛ lan'kwo akà ngye, ntɔn ngwal amɛ ifàmenà yānàkwo unsà gyɔ̀l̀l̀a. » Abun, unsà un'sak wanswà, mɛ in'yàswan ngaal amɛ unsà gyɔ̀l̀l̀a amɛ, ntɔn ngwal a Klistɔ ikāl amu mɛ.

<sup>10</sup> Kyakin un'sak amɛ wamu gyɔ̀l̀l̀a, amu

in'tswe, amu in'siina, amu nkwaan anà amu bɔɔmà anàdiir ntɔn Klistɔ. Ntɔn umpal in'wà mɛ unsà gyɔɔlà, apan sye in'wà mɛ anà ngwal.

### *Nkyeer a Pɔl ntɔn Bàkolinto*

<sup>11</sup> Le mɛ an'bulà ɲukɔŋ! Bɛ lan'siina a ngwal, bɛ baar lalan'teel imbāl. Ntɔn, itàkal naa mɛ in'wà undiir a bunàbun, mɛ kin'wà anki u ngyel a antoöm abà bafàmenà naa ba bà udu.

<sup>12</sup> Idiim abya ifaswan naa mbuur wà ntoöm byàmenà uboo abɛ: nkääŋ a mpem unsà ndɛb yanswà, idiim, impà anà isal a ngwal.

<sup>13</sup> Undiir nà bɛ mpa làwɛl asànaa iköön byumwey, nà mɛ mukɔɔn akal buur ntɔn bɛ? Lan'dwaäl nkul ntɔn nköön a balàbal ayi!

<sup>14</sup> Le, mɛ in'wà tsütsü muya akà bɛ mbalà yàtär, anà mɛ in'yàkal anki buur abɛ: ntɔn mɛ in'lenà anki indiir abɛ, wɛɛ bɛ ɲakwo. Kà buur a baan anki musà indiir ukɔl ntɔn aböör, wɛɛ aböör ntɔn baan.

<sup>15</sup> Ntɔn mɛ, mɛ in'pà indiir amɛ byanswà anà mɛ ɲakwo wanswà ntɔn bɛ. Isàkal naa mɛ in'fàlakwen mbɔɔn, nkye mɛ bàyan'kwen ikikye?

<sup>16</sup> Itàkal naa mɛ kàkal anki buur ntɔn bɛ, wɛɛ baten naa mɛ in'wà ikur baar, waa mɛ kàlakör u mbwo a impeenà.

<sup>17</sup> Aben, nkye mɛ kàkyer alapfiy u mbwo a umwey uboo a baar kàlatööm mɛ?

<sup>18</sup> Mɛ kälöm akà Tito muya akà bɛ, anà mɛ kätöim mbwo mwey anà nde un'tɔŋ awà làyob bɛ. Nkye Tito kàkyer alapfiy? Nkye nde anà mɛ, bi

kàkal anki an'kyän an'mwey, anà mulab mbwo mwey?

<sup>19</sup> Fà itaan, nkye be lāsii naa bi ifätwey balabal bi ñakwo kusà a be? Naa, bi ifàyaäm kusà a Nzam, amu Klisto. Indir abi byanswà, nkwen amé, byà nton lèkwikilà abe làyel.

<sup>20</sup> Abun, bɔɔmà amé bà naa, umpal in'yàya mè, mè in'kɔɔn ayàlaman asànaa in'kwen mè, naa be sye lèkɔɔn akan'man asànaa lèkwen be. Mè in'manà bɔɔmà naa mè in'yàtaan uboo a be: an'sye, un'kol, nkyel, isür, ntwee, itetèen, in'tswe anà lingwoomà.

<sup>21</sup> Mè imanà bɔɔmà naa in'yàfàya mè, Nzam amé ayàmèey nswen kusà abe, anà mè in'lel nton bàmboon abà bàkyer man'be kusà anà mpa bàbuul mpem u ñingyääy, u ndaa a nswen anà unsà induumà bàkyer ba.

## 13

### *Nswèen a ntsüü anà mbor*

<sup>1</sup> Yi mbalà yàtar in'yà mè akà be. Asànaa bàson ya naa: « Ndaa yanswà bàyàtsul unsà imbal a baar bɔɔl itàkal atär. »

<sup>2</sup> Mè kàkyàtaten kusà, asànaa umpal kayi mè mbalà yàyweel, mè in'fàfuur ya ñàbawà mpa in'wà mè paa, akà baar bàkyer man'be kusà anà akà bumwey: isàkal naa mè an'fàya, mè akà mbuur mwey in'sàyee anki,

<sup>3</sup> Ntɔn bɛ lalɛnà isii naa Klistɔ afàyaàm amu mɛ. Nde kà wàgyɔɔlà anki kusà a bɛ, wɛɛ nde afàswan ngwal amu bɛ.

<sup>4</sup> Ndandaa, nde bun'beerà u kulunsi unsà gyɔɔlà ande, wɛɛ nde we anà mɔɔ u ngwal a Nzam. Bi sye ibà bàgyɔɔlà amu nde, wɛɛ bi isàkal anà mɔɔ anà nde u ngwal a Nzam ntɔn bɛ.

<sup>5</sup> Làpɛl bɛ nɔkwo, làlɛr naa nkye bɛ làbà uboo a làkwilà, làlɛr bɛ nɔkwo ubwanàbwan. Nkye bɛ làfakayobà anki naa Yɛsu Klistɔ wà amu bɛ? Nà isàkal naa bɛ làkɔɔn awal ibòh unsà ndeer ayi.

<sup>6</sup> Apan, mɛ an'sà làkyàn naa bɛ làkyer asàyob naa bi, bi kàbù anki kusà a ndeer ayi.

<sup>7</sup> Bi ifàyamà Nzam naa bɛ làkɔɔn akyer akà ube mwey. Bi ikwen anki mumɛɛy ibòh abi, wɛɛ muman naa bɛ lan'kyer ubwan, itàkal naa bi ikamenà bànàkwàndwà.

<sup>8</sup> Ntɔn bi ikɔb mumbaär ndandaa kyatɛy, wɛɛ bi iwe anà ikɔb mukolà kya mpɛl.

<sup>9</sup> Wɛɛ bi ibà unsà un'sak, taan lanswà ibà bi bàgyɔɔlà anà làbà bɛ anangwal. Waa bi ikalɔɔmà u ngyamàkà abi naa bɛ làbulà bànàkwo.

<sup>10</sup> Kyakin, amàlasòòn mɛ ndaa ayi yanswà umpal in'wà mɛ ukwel, ntɔn umpal in'sàya mɛ, ya ikɔɔn amenà naa ndaa amɛ yà bwoor musyàäl ikɔb kan'pɛ Mwol ntɔn mutɔn, kà ntɔn mudwa anki.

<sup>11</sup> Atɔn, làkàl unsà un'sak, làsàl ntɔn mukwo, làpɛl ngwal bɛ a bɛ, làkàl an'kyàn an'mwey, làkàl

unsà duu, waa Nzam a ukwen anà duu uyàkal anà bɛ.

<sup>12</sup> Lapeɛl mbɔr u mbwo a ndüür in'kyɛl.

Anin'kyɛl banswà bàmalapà mbɔr.

<sup>13</sup> Wey kab a ngway a Mwol Yesu Klistɔ, ukwen a Nzam, anà un'tüüb a Dweelà In'kyɛl byàkal anà bɛ banswà.

## **Bible Iyansi**

### **The New Testament in the Yansi language of the Democratic Republic of the Congo: Bible Iyansi**

copyright © 2024 Seed Company in coordination with Forum Communautaire des Traducteurs de la Bible et Alphabétisation

Language: (Yansi)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2025 from source files dated 10 Jul 2025

533ada40-f65c-5c48-9141-b107f37a0a9f